

Ullrich Junker

**Trasa jeleniogórskiego tram-
waju kończyła się w Podgórzynie
na stacji pod nazwą Niebiański
raj (Himmelreich)**
(Na Szlaku 03-2026)

**© im März 2026
Ulrich Junker
Mörikestr. 16
D 88285 Bodnegg
Tłumaczył Henryk Dąbkiewicz**

Rok XL

Nr e-233 (429)

Marzec 2026

NA SZLAKU

Turystyka – Krajoznawstwo – Góry

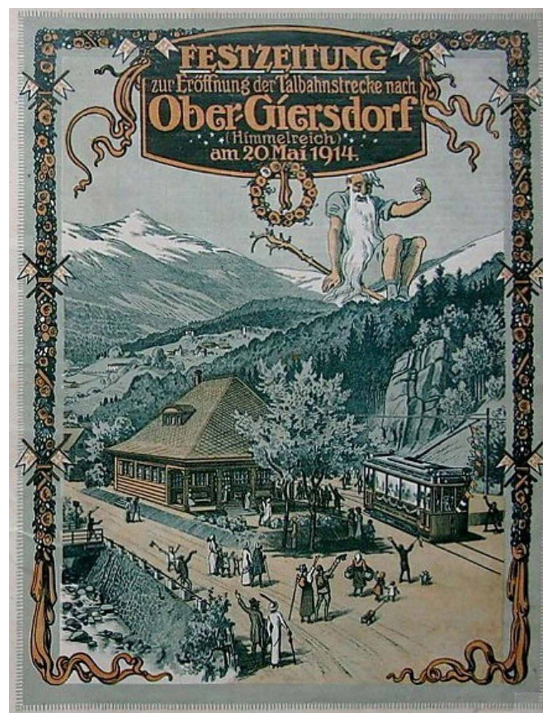
Magazyn turystyczno-krajoznawczy

Trasa jeleniogórskiego tramwaju kończyła się w Podgórzynie na stacji pod nazwą Niebiański raj (Himmelreich)

Jego historia rozpoczęła się w 1876 roku, kiedy to na trasę z dworca w Jeleniej Górze do Sobieszowa wyjechały pierwsze tramwaje konne. Z biegiem lat postęp techniczny wymusił zmiany i w 1897 roku konie zastąpiono napędem gazowym. Inwestycja szybko zaczęła przynosić owoce – w tym samym roku tramwaj przewiózł blisko 350 tysięcy osób. Gazowe silniki okazały się jednak zbyt słabe i nazbyt awaryjne, by sprostać wymaganiom trasy. Dlatego już w 1900 roku zdecydowano się na elektryfikację linii. Modernizacja okazała się strzałem w dziesiątkę: liczba pasażerów wzrosła do 860 tysięcy, a stale rosnące zainteresowanie wymusiło dołączenie do składów wagonów doczepnych. Linia tramwajowa systematycznie wydłużała swój zasięg. 8 sierpnia 1911 roku oddano do użytku kolejny odcinek z Cieplic do Podgórzyrna Dolnego.

W Boże Narodzenie 1913 roku wagony dotarły do Podgórzyrna Środkowego, a 20 maja 1914 roku nastąpiło uroczyste zwieńczenie prac – otwarto ostatni fragment trasy do Podgórzyrna Górnego, kończący bieg na malowniczej stacji końcowej o nazwie „Himmelreich”, czyli *Niebiański Raj*. W 1936 roku tabor tramwajowy liczył już 19 wagonów motorowych oraz 24 doczepne, oferując łącznie dwa tysiące miejsc pasażerskich. W latach swojej

Gazeta Jubileuszowa z okazji otwarcia linii tramwajowej do Podgórzyrna Górnego w dniu 20 maja 1914 roku.

Stacja końcowa „Himmelreich” (Niebiański Raj) w Podgórzynie.

wy pełniący rolę pomnika wraz z tablicą pamiątkową. Drugi z wagonów odnalazł swoje miejsce na jeleniogórskim rynku – stoi dumnie obok ratusza, służąc dziś turystom jako punkt informacji.

(Warto zaznaczyć, że nazwa „Himmelreich” (dosłownie: Królestwo Niebios) była tak silnie zakorzeniona w lokalnej kulturze, że nawet po polsku często określa się to miejsce mianem „Raju”).

Ullrich Junker
Tłumaczył Henryk Dąbkiewicz

największej świetności linia ta służyła blisko trzem milionom podróżnych rocznie. Historia tego niezwykłego tramwaju dobiegła końca w 1989 roku, kiedy to ostatecznie wstrzymano jego eksploatację.

Pamięć o nim jednak przetrwała. W Podgórzynie Górnym, na dawnej stacji końcowej „Niebiański Raj”, ustawiono wagon tramwajowy

Tramwaj jako punkt informacji turystycznej na rynku w Jeleniej Górze. Pod łukiem łącznika jako pamiątkę historyczną zachowano fragment torów tramwajowych.